

EXPUNERE DE MOTIVE

asupra Propunerii legislative pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și a Legii educației naționale nr. 1/2011

Obiectul de reglementare al propunerii legislative este completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare în sensul interzicerii segregării în învățământ la toate nivelurile sale în România. De asemenea, pentru corelare legislativă și unitate privind corpului legislativ, s-a introdus o scurtă completare a Legii educației naționale nr. 1/2011, potrivit căreia segregarea la toate nivelurile de învățământ din România este interzisă potrivit art. 2¹-2³ din Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește motivele care au stat la baza elaborării propunerii legislative, putem reliefa următoarele aspecte, însă fără a ne limita la acestea:

Motive tehnico-legislative. Astăzi, segregarea în școli este prohibită printr-un act de nivel infraconstituțional, respectiv prin Ordinul Ministrului Educației nr. 6134/3016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ. Acest fapt constituie practic eliminarea oportunității ca o astfel de reglementare de o importanță deosebită să fie supusă vreunui control atât *a priori*, cât și *a posteriori* de constituționalitate, întrucât ordinul ca act normativ nu este supus acestui control. Mai mult decât atât, deși ordinul poate fi un act normativ emis în aplicarea unei legi, ca act normativ al Parlamentului, în cazul de față regăsim un ordin care reglementează o instituție juridică nouă nestatuată în lege ca act normativ al Puterii legislative. Deși, din preambulul Ordinului observăm că acesta are ca temei Legea educației naționale nr. 1/2011 și Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, luăm notă de faptul că aceste din urmă acte normative nu reglementează instituția juridică a segregării. În concluzie, având în vedere natura și importanța instituției segregării și a interzicerii acesteia, precum și ierarhia actelor normative, aceste instituții juridice trebuie să fie reglementate prin lege, ca act normativ al Parlamentului.

De asemenea, alte motive tehnico-legislative sunt unitatea legislației și necesitatea unificării acesteia, mai ales între instituții juridice care se află într-un raport de gen proxim-diferență specifică. Un exemplu relevant este faptul că Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 reglementează instituția juridică a discriminării, dar și tipuri specifice de discriminare, cum spre exemplu este hărțuirea ori hărțuirea morală la locul de muncă. Prin urmare, instituția segregării, fiind tot o specie a discriminării, trebuie să fie reglementată în cadrul aceluiași act normativ, respectiv în Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

Noua reglementare. Spre deosebire de actuala reglementare statuată prin Ordinul Ministrului Educației nr. 6134/3016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ, prin care se interzice segregarea școlară în învățământul preuniversitar, noua reglementare, propusă a se realiza prin Lege adoptată de Parlament, interzice segregarea la toate nivelurile de învățământ, niveluri stabilite prin Legea educației naționale nr. 1/2011. Ca urmare a acestei schimbări, se înlocuiește și expresia *segregare școlară* cu expresia *segregare în învățământ*.

Astfel, reglementarea propusă este:

" Art. 2¹.- (1) Este interzisă segregarea la toate nivelurile de învățământ din România".

(2) În sensul prezentei legi, prin segregare în învățământ se înțelege acel tip de discriminare prin separarea fizică săvârșită în cadrul unei unități de învățământ din România asupra antepreșcolarilor, preșcolarilor, elevilor sau studenților, denumiți în continuare cursanți, prin care se restrânge, se înlătură recunoașterea, folosința sau exercitarea, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul educației pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, handicap, boală cronică necontagioasă, apartenență la o categorie defavorizată, statut socio-economic al familiilor cursanților, mediu de rezidență, performanțe școlare, frecvență sau nefrecvență a unui ciclu de educație timpurie, precum și orice alt criteriu".

Astfel, se instituie și o nouă definiție a *segregării în învățământ*. Noua definiție propusă păstrează caracterizarea segregării ca fiind un tip de discriminare statuată și în actuala reglementare prin ordinul antereferit, însă diferența fundamentală este că noua definiție a segregării se corelează cu definiția discriminării statuată de Ordonanța Guvernului nr. 137/2000. Această corelare legislativă este una firească având în vedere că segregarea este o specie a discriminării. În plus, noua reglementare păstrează elementul definitoriu al segregării

care-l deosebește ca specie de discriminare, respectiv *distanțarea fizică*. Însă, prin noua reglementare, noutatea propusă este faptul că acest criteriu definitoriu al distanțării fizice se analizează în relația proporțională sau disproporțională astfel:

"Art. 2¹.- (3) Pentru a constitui segregare în învățământ, modalitatea este separarea fizică a cursanților din cadrul aceleiași an de studiu sau echivalent pe baza unuia dintre criteriile stabilite la alin. (2), astfel încât acești cursanți să fie repartizați la nivelul unei singure grupe/clase/structuri ale unității de învățământ, într-o proporție mai mare decât proporția acestora la nivelul respectivei unități de învățământ".

Noua reglementare propusă păstrează anumite elemente din actuala reglementare statuată prin ordinul precizat anterior, realizându-se doar corelarea terminologică cu noua reglementare. Acestea sunt:

"Art. 2¹.- (4) Nu constituie segregare în învățământ pe criteriul etnic situația în care se constituie grupe/clase/unități de învățământ preuniversitar formate preponderent sau doar cu cursanți aparținând unui grup etnic, în scopul predării în limba maternă a acelui grup etnic sau în sistem bilingv.

(5) Constituirea de grupe cu cursanți cu dizabilități și/sau cu cerințe educaționale speciale într-o unitate de învățământ preuniversitar de masă reprezintă segregare în învățământ și este interzisă.

(6) Nu constituie segregare în învățământ înființarea și funcționarea, în condițiile legii, a unităților de învățământ special."

O altă noutate propusă este faptul că se statuează un rol activ Ministerul Educației în prevenirea segregării în învățământ. Prin noua reglementare, Ministerul Educației va putea adopta măsuri pentru combaterea segregării. În acest sens, Ministerul Educației, ca autoritate de resort a învățământului, va avea atribuția de prevenire și investigație preliminară a presupuselor fapte de segregare în învățământ. Aceste atribuții propuse ale Ministerului Educației are rol ajutător care, evident, nu condiționează în niciun fel îndeplinirea atribuțiilor Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Pentru clarificarea acestui fapt, s-au statuat reglementări clare:

"Art. 2².- (1) În vederea combaterii faptelor de segregare, Ministerul Educației are atribuția de prevenire și investigație preliminară. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește atribuțiile prevăzute la art. 19.

(2) Prin investigație preliminară în sensul alin. (1) se înțelege investigația desfășurată de Ministerul Educației în sensul colectării faptelor desfășurate care pot constitui contravenția de segregare și în urma căreia Ministerul Educației adoptă măsuri de prevenire și sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

(3) Investigația preliminară desfășurată de Ministerul Educației nu condiționează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la art. 19.

Art. 2³.- (1) Cursantul, ori reprezentantul legal al acestuia, care se consideră a fi victima segregării se poate adresa direct Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării sau poate opta să se adreseze Ministerului Educației. (2) Ministerul Educației poate fi sesizat în vederea prevenirii și investigării preliminare a unei presupuse fapte de segregare în învățământ de către orice persoană fizică și de către orice persoană juridică care desfășoară activitate în domeniul drepturilor omului”.

Segregarea în învățământ, ca și celelalte specii ale discriminării reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, constituie contravenție și se propune și sancțiunea corelativă, în raport cu gravitatea contravenției:

”Art. 26.- (1³) Segregarea în învățământ constituie contravenție și se sancționează cu amendă între de la 25.000 lei la 100.000 lei”.

Astfel cum am precizat la început, pentru unitate legislativă s-a introdus o scurtă completare a Legii educației naționale nr. 1/2011, folosind norma de trimitere la Ordonanța Guvernului nr. 137/2000:

”Art. II. – După articolul 360 al Legii educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ian. 2011, cu modificările și completările ulterioare, se introduce un nou articol, art. 360¹, cu următorul cuprins:

Art. 360¹.- (1) Segregarea la toate nivelurile de învățământ din România este interzisă potrivit art. 2¹-2³ din Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Finalmente, prin articolul III propus se stabilesc anumite chestiuni de corelare:

”Art. III.- (1) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul adoptă prin hotărâre măsurile de prevenire potrivit art. 2² și 2³ din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la propunerea Ministerului Educației.

(2) În termen de 60 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Educației pune de acord actele sale emise în domeniul segregării, inclusiv Ordinul nr. 6134/3016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ, Ordinul nr. 6158/2016 privind aprobarea Planului de acțiune pentru desegregarea școlară și creșterea calității educaționale în unitățile de învățământ preuniversitar din România, Ordinul nr. 3141/2019 privind

înființarea, organizarea și funcționarea Comisiei Naționale pentru Desegregare și Incluziune Educațională, cu completările aduse prin prezenta lege.

(3) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Educației stabilește prin ordin al ministrului structura din cadrul Ministerului Educației care va îndeplini atribuțiile de prevenire și investigație preliminară potrivit completărilor aduse prin prezenta lege și a hotărârii Guvernului reglementată la alin. (1)".

La nivel social, prin numeroase documente de analiză națională, europene și internaționale, se constată că segregarea în școli este încă o realitate a societății în care trăim. Pentru că segregarea are ca victime copii și tineri în special, adoptarea acestei propuneri legislative de interzicere a segregării în școli prin lege adoptată de Parlament reprezintă unul dintre punctele de interes asupra cărora cu toții trebuie să ne aplecăm.

De asemenea, doctrina de specialitate a constatat segregarea ca fiind încă o problemă care afectează în mod direct școlarizarea copiilor din grupurile vulnerabile, în special a copiilor romi. Spre exemplu "Segregarea ca mecanism al excluziunii sociale – în domeniul educației școlare – conduce la un grad ridicat de neșcolarizare și de abandon școlar, la menținerea prejudecăților la nivelul populației majoritare și al celei de romi, dar și la scăderea calității educației în școlile/clasele de romi. (*Segregarea școlară a copiilor romi*, Bucur Andreea Mădălina, 2013).

Interzicerea segregării prin lege aduce beneficii nu numai cetățenilor români de etnie romă, ci întregii societăți românești și europene, unul dintre beneficiile majore fiind faptul că prin intermediul școlii se transmit principalele valori morale, de bună-conviețuire, de promovare a dialogului interetnic și mai ales, de aplicare a principiului echității în sistemul de învățământ.

În concluzie, apreciem necesitatea adoptării acestei propuneri legislative pentru motivele pe care le-am expus, segregarea în învățământ fiind un flagel ce trebuie combătut prin forța obligatorie a legii, ca act normativ adoptat de Parlament.

Pentru inițiatori,

Deputat Cătălin Zamfir/Manea

INIȚIATORI

Propunerea legislativă pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și a Legii educației naționale nr. 1/2011

Nr. crt.	Numele și prenumele	Calitatea/Grup parlamentar	Semnătura
1	MANEA CĂTĂLIN ZAMFIR	MINORITĂȚI	
2	PIRCĂK Iulius Marian	MINO	
3	Adomnicioiu Mircea	PSD	
4	STOICA ELENA	PSD	
5	Solomon Adrian	PSD	
6	STANCU IONEL	MINORITĂȚI	
7	CHERA GIVRECI-SANDU	HLIN	
8	NACOV GHEORGHE	MIN.	
9	Ibram Gheorghe	HLIN	
10	STOICA BOGDAN-Adrian	HLIN	
11	Merkez Adrian	HLIN	
12	Bogdan Ivan	PSD	
13	Popescu Vlad Redone	PSD	
14	PETREȘCHI NICOLAE	HLIN	

[illegible]

